

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішенням Вченої Ради
Харківського інституту
ПрАТ "ВНЗ "МАУП"

Протокол №2 від 30 вересня 2025 року

**Концепція виховної роботи
у Харківському інституті
ПрАТ "ВНЗ "МАУП"**

Харків - 2025

1. Загальні положення

1.1. Основні засади здійснення виховної роботи в Харківському інституті ПрАТ "ВНЗ "МАУП" (далі - Інститут).

Виховна робота є однією зі складових організації роботи в Інституті. Вища освіта спрямована не лише на фундаментальну наукову, професійну та практичну підготовку фахівців, а й на формування та розвиток національної інтелігенції, сприяння збагаченню й оновленню інтелектуального генофонду нації, виховання її духовної еліти. Зміни, що відбуваються в нашому суспільстві, викликані гуманістичними та демократичними зрушеннями в ідеології, науці та культурі, вимагають формування та змістовного наповнення виховної роботи, яка має стати основою підготовки студентської молоді до самостійної, активної та творчої життєдіяльності у нових соціальних та культурних умовах, формуванням особистості усвідомленого громадянина України.

Впровадження оновленої виховної роботи зумовлена необхідністю приведення виховного впливу у відповідність до нової системи ціннісних орієнтацій та соціальних нормативів, що визначають духовний розвиток України у третьому тисячолітті. Саме людина, її права та обов'язки, потреби повинні перебувати у центрі уваги держави та суспільства.

Тому метою сучасного освітнього процесу є не тільки формування необхідних компетенцій, надання базових знань по різних предметам, але і формування громадянина, патріота, інтелектуально розвиненої, духовно і морально зрілої особистості, готової протистояти асоціальним впливам, уміти вирішувати особисті проблеми, створювати себе та навколишній світ.

В даний час виховна робота, яка проводиться в Інституті, призвана захистити майбутніх фахівців від негативних для їх фізичного, морально-психологічного розвитку факторів і сформувати гуманістичні цінності орієнтації сучасних студентів.

Основною рисою сучасної методики виховання є забезпечення самостійного мислення, здатності до нестандартних рішень (інноваційний стиль мислення), вільного орієнтування в складних обставинах суспільного та особистого життя.

Основою здійснення виховного процесу в Інституті є система загальнодержавних актів, які регулюють широке коло суспільних відносин; предметом нормативно-правового забезпечення виховного процесу в Інституті є – його цілі, принципи, завдання, форми та методи, визначення суб'єктів у цій сфері, порядок взаємодії між ними, контроль за якістю виховного процесу та організаційно-правові основи його забезпечення.

1.2. Теоретична модель особистості сучасного студента

Теоретична модель сучасного українського студента базується на кількох ключових аспектах, що відображають як індивідуальні, так і соціальні риси студентської молоді в Україні. Така модель може включати наступні елементи:

1. *Освітня мотивація та цінності:* сучасний студент прагне до отримання знань, які можна застосувати в практичній діяльності. У світі, де домінують технології та швидкі зміни, студент орієнтується на ті навички, які допоможуть йому реалізувати себе у професійному житті. Більшість студентів цінують креативність, критичне мислення та вміння працювати в команді.

2. *Академічна мобільність та прагнення до міжнародного досвіду:* молодь України все більше цікавиться міжнародними можливостями, такими як програми обміну, стажування за кордоном, навчання в європейських університетах. Багато українських студентів прагнуть до академічної мобільності, щоб покращити свої перспективи на ринку праці та отримати глобальний досвід.

3. *Інформаційна грамотність:* студенти активно використовують цифрові ресурси для навчання: онлайн-курси, бібліотеки, електронні підручники та дослідницькі бази даних. Цей сегмент молоді добре

орієнтується в інформаційному середовищі та використовує сучасні технології для самонавчання, пошуку нових знань і спілкування.

4. *Соціальна відповідальність та громадська активність*: в умовах сьогодення, студентська молодь активно долучається до волонтерської діяльності, громадських ініціатив та політичних акцій. Серед студентів сформувався сильний патріотизм і бажання допомогти своїй країні. Це відображає прагнення молоді до позитивних змін у суспільстві.

5. *Фінансові труднощі та самозайнятість*: чимало студентів змушені поєднувати навчання з роботою, часто через фінансові труднощі. Це може негативно впливати на академічну успішність, проте водночас допомагає студентам раніше здобувати професійний досвід та розвивати навички самостійності.

6. *Ментальне здоров'я та стрес*: процес здобуття освіти нерідко супроводжується стресом через велике навантаження, необхідність поєднувати навчання з роботою та особистими справами, а також загальний політичний та економічний стан в країні. Це створює виклики для ментального здоров'я студентів, що все частіше привертає увагу психологів та освітян до важливості підтримки психологічного благополуччя молоді.

7. *Зміна освітніх парадигм*: сучасний український студент живе в епоху трансформацій у системі освіти. Онлайн-навчання, дистанційні формати та гібридні моделі освіти стали нормою, особливо після пандемії COVID-19. Це призвело до зміни підходів до навчання та організації академічного процесу.

Отже, сучасний студент – це молодий, освічений і соціально відповідальний громадянин, що прагне досягти успіху в складних умовах сучасності. Він поєднує в собі прагнення до саморозвитку, інновацій та громадської активності, попри суспільні виклики.

2. Нормативно-правова база організації виховного процесу в Інституті

2.1. Виховна робота в Інституті базується на ряді концептуальних положень та здійснюється відповідно до: Конституції України, Конвенції ООН про права людини, законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про соціальну роботу з дітьми та молоддю», «Про фізичну культуру та спорт», «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні», Державної національної програми «Освіта», Національної програми «Діти України», Державної програми розвитку фізичної культури і спорту в Україні, Програми правової освіти населення України, Державної програми розвитку освіти, Концепції виховання дітей та молоді в національній системі освіти в Україні, стержнем якої є національна ідея, яка грає роль консолідуючого фактору в розвитку суспільства, яка направлена на побудову активної життєвої позиції людини, Концепції громадянського виховання особистості в умовах розвитку української державності, Національної доктрини розвитку освіти України у XXI столітті, Концепції національно-патріотичного виховання молоді й студентів, Кодексу честі та Статуту Академії, цієї Концепції.

Превентивне виховання забезпечується на законодавчому рівні та регулюється Законом України від 26.04.2001 N 2402-III «Про охорону дитинства»; Законом України від 21.06.2001 N 2558-III «Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю» та ін.

2.2. Організація виховного процесу здійснюється структурними підрозділами Інституту.

Основним нормативним документом, що визначає організацію виховного процесу в конкретному напрямку підготовки, є Концепція виховної роботи в Інституті, де сформовано основні принципи

національного виховання, його мету та завдання. Визначено основні напрями виховної діяльності, а саме:

- національно-патріотичне,
- інтелектуально-духовне,
- громадянсько-правове,
- моральне,
- екологічне,
- трудове та фізичне.

Також відведено особливу роль органам студентського самоврядування Академії.

3. Основні принципи виховної роботи в Інституті

3.1. Інститут у своїй діяльності базується на таких принципах, як:

- системність процесу виховання;
- безперервність і спадкоємність у вихованні;
- рівність усіх перед законом;
- єдність історичного, національного та загальнолюдського у вихованні;
- розвиток національної свідомості, прищеплення любові до свого народу, поваги до його культури, традицій, звичаїв, а також поваги до культури інших народів, опановування цінностями української та світової культури в усіх сферах життєдіяльності;
- гуманітаризація, гуманізація виховання; єдність навчання та виховання;
- інклюзивність в освітньому середовищі, виховання та розвиток здобувачів освіти з урахуванням їхніх потреб і можливостей;
- взаємоповага між усіма учасниками освітнього процесу;
- співробітництво, партнерство, взаємодія між викладачем і студентом, що сприяє поглибленому процесу навчання, перетворенню студента в активного суб'єкта навчання та виховання; індивідуалізація

виховного процесу – діалектичне поєднання індивідуальних і колективних форм;

- переорієнтація з безпосереднього колективного впливу на індивідуальні форми виховної роботи;

- інтеграція традиційних і нових форм виховної роботи;

- гармонізація родинного та суспільного виховання, що базується на поєднанні й координації виховних зусиль родини та закладу освіти;

- формування творчої активності, самодіяльності студентської молоді, що проявляється в поєднанні педагогічної майстерності з ініціативою та самодіяльністю студентів, у ствердженні життєвого оптимізму та розвитку навичок позитивного мислення;

- активізація студентського самоврядування; формування в усіх навчальних підрозділах і структурах Інституту особливого мікроклімату теплоти й довіри, доброзичливості та взаєморозуміння, співробітництва та взаємодопомоги, спрямованих на створення внутрішньої єдності всіх членів колективу та взаємної підтримки один одного на всіх рівнях;

- системне формування особистості майбутнього фахівця через вплив усіх функціонуючих в Інституті структур та підрозділів, як у навчальний, так і позанавчальний час.

4. Мета і зміст виховного процесу в Інституті

4.1. Мета виховного процесу в Інституті полягає в комплексній взаємодії чинників, які спрямовані на створення гармонійного розвитку особистості студента, його соціальної активності, громадянської відповідальності, моральних цінностей та професійних компетенцій.

4.2. Основні цілі виховного процесу:

1. *Формування громадянської свідомості:* розвиток почуття патріотизму, правової культури, соціальної відповідальності та активної громадянської позиції.

2. *Розвиток морально-етичних якостей*: формування гуманізму, толерантності, поваги до прав і свобод інших, чесності, справедливості, доброчесності.

3. *Професійне виховання*: сприяння розвитку у студентів професійних компетенцій, етики професійної діяльності та відповідальності перед суспільством.

4. *Фізичний розвиток і здоровий спосіб життя*: пропагування здорового способу життя, розвиток фізичних здібностей, запобігання шкідливим звичкам.

5. *Інтелектуальний і творчий розвиток*: заохочення науково-дослідницької роботи, творчих ініціатив, креативного підходу до вирішення проблем, самостійного мислення.

6. *Соціалізація та комунікація*: створення умов для успішної соціалізації студентів, розвитку їх комунікативних навичок, здатності працювати в колективі.

4.3. Зміст виховного процесу:

1. *Навчальна діяльність*: освіта і виховання взаємопов'язані процеси. Під час навчання студенти засвоюють не лише професійні знання, а й ціннісні орієнтації.

2. *Позанавчальні заходи*: проведення культурних, спортивних, громадських заходів, спрямованих на духовне та культурне збагачення.

3. *Кураторська робота*: студентські куратори відіграють важливу роль у виховному процесі, підтримуючи студентів у навчанні та соціалізації.

4. *Профорієнтаційна робота*: заохочення студентів до самоосвіти, професійного розвитку, вибору життєвого шляху.

5. *Психологічна підтримка*: забезпечення психологічного комфорту, адаптації студентів до умов закладу вищої освіти, допомога у вирішенні особистих проблем.

Таким чином, виховний процес в Інституті є важливим елементом всебічного розвитку студентів, що сприяє їх підготовці до активної участі в житті суспільства та професійній діяльності.

5. Основні завдання та напрями організації виховного процесу Інституті

5.1. Основними завданнями організації виховного процесу є:

1. *Формування активної громадянської позиції:* студент має розуміти свою соціальну відповідальність та вміти діяти на благо суспільства.

2. *Розвиток особистісних аспектів:* у процесі навчання студент має усвідомлювати свої сильні та слабкі сторони, вміти працювати над собою, розвивати свої здібності та таланти.

3. *Виховання толерантності та поваги до відмінностей:* студенти Академії мають бути готові поважати та приймати інших людей, незалежно від їхнього культурного, релігійного чи соціального статусу.

5.2. Напрями організації виховного процесу можуть включати:

1. *Педагогічну роботу з особистістю студента:* взаємодія викладачів з кожним студентом на індивідуальному рівні, допомога у розв'язуванні особистісних проблем та конфліктів.

2. *Створення сприятливого освітнього середовища:* забезпечення комфортних умов навчання та життя студентів, розвиток культури взаємодії між учасниками освітнього процесу.

3. *Профілактика негативних явищ:* проведення профілактичної роботи щодо запобігання алкогольній, наркотичній залежності, пропаганда здорового способу життя, боротьба із суїцидальними проявами.

4. *Залучення студентів до громадської діяльності:* проведення різноманітних заходів, розвиток студентського самоврядування, участь у волонтерських та благодійних проєктах.

5. *Робота з морально-етичними цінностями:* студентам необхідно формувати розуміння та прийняття основних загальнолюдських цінностей, таких як чесність, працьовитість, справедливість та доброзичливість. Це

допоможе їм будувати гармонійні стосунки з оточуючими та успішно функціонувати у суспільстві.

6. Розвиток креативності та самостійності студентів: стимулювання творчого мислення та здатності до самостійного вирішення завдань допоможе їм розвивати свої таланти та досягати нових висот у навчанні та професійній діяльності.

7. Підтримка ментального та емоційного здоров'я студентів: Психологічна підтримка, консультування та програми розвитку емоційного інтелекту допоможуть студентам ефективно справлятися зі стресом, депресією та іншими негативними емоціями.

8. Європейські стандарти: розвиток демократичних засад навчально-виховного процесу відповідно до Болонської конвенції.

9. Профілактика правопорушень, жорстокості та насильства: проведення просвітницької діяльності, спрямованої на формування негативного ставлення до протиправних діянь, проведення тижнів правових знань, використання інтерактивних педагогічних технологій, ужиття заходів, спрямованих на підвищення моральності та правової культури серед студентів, утвердження здорового способу життя, запобігання проявам екстремізму, расової та релігійної нетерпимості.

Таким чином, ефективна організація виховного процесу вимагає комплексного підходу, що включає роботу над формуванням громадянської позиції, особистісних якостей, толерантності, креативності та емоційного здоров'я студентів. Важливо створити умови для повноцінного розвитку особистості кожного студента та підготувати їх до успішної інтеграції у суспільство та професійну діяльність.

6. Структура і керівництво виховною роботою в Інституті

6.1. Керівництво виховною роботою в Інституті та контроль за її виконанням забезпечує директор.

6.2. Загальну координацію та реалізацію виховної роботи в Інституті здійснюють керівники підрозділів, навчально-педагогічні працівники, які

підпорядковані директору Інституту.

6.3. Організація виховної роботи в інститутах та на факультетах покладається на директора, керівників підрозділів.

6.4. До організації виховної роботи та участі в ній на громадських засадах залучаються студенти та викладачі, представники соціальних партнерів, з якими співпрацює Інститут.

Усі зазначені посадові особи та підрозділи працюють у тісній взаємодії стосовно питань, пов'язаних з підтримкою виховної діяльності та виконанням покладених на них завдань і функцій.

7. Учасники виховного процесу в Інституті

7.1. У виховній роботі Інституту беруть участь різні суб'єкти, кожен з яких відіграє важливу роль у формуванні гармонійної особистості студента.

Основними учасниками виховного процесу в Інституті є:

Адміністрація закладу: забезпечує організацію виховної роботи, затверджує плани та програми, підтримує взаємодію з іншими учасниками виховного процесу, забезпечуючи їхні умови діяльності.

Науково-педагогічні працівники: є провідниками виховних цінностей, передаючи не лише знання, але й соціальні, етичні та культурні норми. Взаємодіють зі студентами через лекції, семінари, науково-дослідницьку роботу, а також через участь у позанавчальних заходах.

Студенти: активно впливають на виховний процес в Академії, будучи його безпосереднім учасником. Взаємодіють з викладачами, адміністрацією та однолітками, беручи участь у формуванні позитивного навчального середовища. Вони залучені до різних форм виховної роботи, таких як гуртки, волонтерські проєкти, культурні заходи, що сприяє їхньому всебічному розвитку та соціалізації.

Студентське самоврядування: є важливою складовою виховного процесу, надаючи студентам можливість брати активну участь у житті

Інституту. Здійснює організацію заходів, спрямованих на розвиток лідерських якостей, формування громадянської активності та соціальної відповідальності. Також, їхня роль полягає у підтримці студентів, допомозі у вирішенні особистих та академічних проблем, організації культурних заходів.

Структура студентського самоврядування містить в собі Студентську раду Інституту, старост академічних груп. Також до органів студентського самоврядування Інституту входять відділи/департаменти, зокрема: інформаційний – створення інформаційних постів та їх розповсюдження; культ-масовий – розробка, створення та організація розважальних івентів (концерти, змагання, вікторини, квести і т. д.); освітній – розробка, створення та організація освітніх заходів (відкриті лекції, тренінги, форуми і т. д.); соціальний – робота зі студентами, організація благодійних заходів; зовнішніх зв'язків – робота з іншими закладами вищої освіти та організаціями; спортивний – організація спортивних змагань. За необхідності та ініціативи студентського самоврядування, цей перелік може бути розширено.

Керівники гуртків і секцій: залучають студентів до активної позанавчальної діяльності, розвиваючи їхні таланти, інтереси та навички. Організують спортивні, культурні, наукові та інші заходи, що сприяють всебічному розвитку особистості.

Громадські та культурні організації: співпрацюють з закладом вищої освіти у проведенні патріотичних, соціальних, екологічних, культурних і спортивних заходів.

Загалом, виховна робота в Інституті є комплексною системою, що включає взаємодію всіх учасників процесу для забезпечення гармонійного розвитку студентів як майбутніх фахівців і відповідальних громадян.

8. Забезпечення реалізації концепції виховної роботи в Інституті

8.1. Для ефективної реалізації концепції виховної роботи важливо спиратися на закони України, нормативні акти та внутрішні положення Інституту.

Забезпечення виконання концепції виховної роботи є складним та багатоаспектним процесом, який включає в себе:

1. *Організаційно-методичне забезпечення.* Організація виховної роботи включає розробку планів виховних заходів, програм розвитку студентських об'єднань та формування виховної атмосфери. Це здійснюється шляхом:

- підготовки щорічних планів виховної роботи;
- створення методичних рекомендацій щодо проведення виховних заходів;
- підтримка студентів в адаптації до навчального середовища та сприяння у реалізації виховних завдань.

2. *Інформаційне забезпечення.* Інформаційна підтримка виховної роботи спрямована на популяризацію цінностей, ідей та принципів виховної концепції, висвітлення важливих подій студентського життя, зокрема за допомогою публікацій на веб-сайті та офіційних сторінках Академії у соціальних мережах, в чат-спільнотах, із застосуванням інформаційних флаєрів та інших друкованих матеріалів.

3. *Взаємодія з громадськістю та зовнішніми організаціями.* Реалізація виховної концепції передбачає активну співпрацю Академії з різними організаціями: громадськими об'єднаннями, культурними установами, бізнесом та органами місцевого самоврядування. Це дозволяє розширити коло виховних заходів і зробити процес більш насиченим і корисним для студентів.

4. *Матеріально-технічне забезпечення.* Для успішної реалізації виховної роботи важливе забезпечення необхідними ресурсами:

Зали та аудиторії, обладнані для проведення заходів;

Технічні засоби (мультимедійні пристрої, комп'ютери та ін.);

Спортивна інфраструктура та інвентар необхідний для роботи спортивних секцій та для проведення змагань.

Бюджет на організацію заходів, запрошення експертів та проведення різних зустрічей.

5. *Психолого-педагогічне забезпечення.* Важливим аспектом виховної роботи є підтримка психологічного комфорту студентів та викладачів. Адміністрація Інституту має створювати сприятливе середовище для особистісного розвитку студентів, враховувати індивідуальні особливості кожного, а також надавати необхідну консультаційну допомогу.

6. *Моніторинг та оцінка ефективності виховної роботи.* Для забезпечення виконання концепції виховної роботи необхідно регулярно проводити аналіз результативності. Моніторинг включає оцінку успішності проведених заходів, рівень залученості студентів, а також якісні зміни в їхньому розвитку. На основі результатів моніторингу можна коригувати виховну діяльність і адаптувати її до потреб студентів.

Отже, забезпечення виконання концепції виховної роботи в Інституті – це комплексний процес, що потребує інтеграції нормативно-правового, організаційно-методичного, інформаційного та матеріально-технічного забезпечення. Важливою є також співпраця з зовнішніми організаціями та постійний моніторинг результативності виховної діяльності. Всі ці компоненти мають бути скоординовані та взаємодіяти, аби створити ефективну систему виховання, яка відповідає сучасним вимогам та потребам студентів.